

Ex 2

Dagens Anliggende.

i

en Tale

Midfaste Søndag

i Korskirken 1801.

ved

J. N. Brun.

Bergen, 1801.

Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie,
hos R. Dahls Efterlevereske.

03d035136

Handwritten text at the top, possibly a title or reference number, appearing as a mirror image.

Handwritten text in the middle section, appearing as a mirror image.

Handwritten text below the middle section, appearing as a mirror image.

Handwritten text below the previous section, appearing as a mirror image.

Handwritten text in the lower middle section, appearing as a mirror image.

Handwritten text at the bottom of the page, appearing as a mirror image.

Bøn for Prædiken.

Vor Fader! Du som boer i hiine Himle høye,
Dit Raades Dre ned til vore Bønner høye,
Din Børneskole i Stav tilbeder for Dig her,
Vi bede og vi troe; thi Du vor Fader er.
Giv Du os dagligt Brød! Veskierm mod Hungers Plage?
Giv Sundhed, Rønsomhed! giv Fred i vore Dage!
Velsign vort Kongehuus! giv Frugt af Land og Vand,
At for sin Smule Brød enhver Dig takke kan! Amen.

Hvor kjoibe vi Brød, at disse kunde cede? Dette var Lertens store Spørgsmaal, som Jesu Almægtig besvarede. Dette er allerede det store Dagens Spørgsmaal i denne vor Bøn, som snart ingen menneskeliggjoranstaltning skal kunde besvare: Et Spørgsmaal, som maaskee snart, for menneskelige Dyne, ikke skal være at besvare, uden med Mands Kraft, med foreenet Mod, med væbnet Arm. Med sønlig Tillid tilbede vi vel endnu Guds Fader: Forskn, og troe, at han kan giøre langt over de Ting, som vi enten bede eller forstaae; Men at haabe Bunder, som det i Lerten, at vente roelig rige Ladninger af velsignet Grode, at lægge imidlertid Hænderne i Skjodet, det var nu at friste Herren vor Gud. Var nogen Ting fra vor Side at giøre, det maatte ikke forsømmes. Var nogen Anstrængelse hensigtsmæssig, vi maatte ikke sove; Er du efterladet paa Nødens Dag, siger Salomon, da skal din Kraft vorde ringe, Ordsp. 24; det er: Bruger du ikke yderste Kraft, naar det gielder om, da skal din Kraft siden forsøge alting omsonst. Men hvad det nu gielder om, vil jeg forsøge

†

4

i Dag at ubvilke, især for de mindre Oplyste, og især for dem af vore Brødre, som opfordres i disse Dage til Vaaben. Det blev gierne deres Lod, at ikke vilde, hvortil de skulle bruges, hvorfor de skulle slaae, og hvad de Mænd have sundet, mod hvem de, uden Had, uden Brede, skulde føre det drabelige Sverd. Men mon da jeg, som til Fredens Evangelium at prædike, skulde være opstegen her, for at lære Christne at hade, for at ægge godmodige Brødre til Brede? Nej! dette vilde være, ikke allene udenfor, men endog tvært imod mit Kald. Jeg troer endog, at om de Fiender komme, som vi nu maaskee kunde have at besøgte, vil der neppe findes en eeneste Mand blandt dem, som kommer med Brede eller Had mod os; de komme kun, for blinde at adlyde Foresattes Befalinger; ja! Spørgsmaal endog, om ikke mange af dem modvilligen adlyde? Vi, derimod, skulde klart kunde indsee, at vor Strid var kun Nødværge, vore Foresattes Befaling kun Omisorg for det Heeles Bedligehedsse, for hæderlig Uafhængighed; ja! for det meeste kun Svar paa dette saa enme, saa billige Spørgsmaal: Hvor kibe vi Brød, at disse kunde æde? Men førend jeg nærmer mig til vort store Aaliggende, ligger der et merkt Spørgsmaal i min Vej, det maage jeg først besvare: Krig i Aftindelighed — hvordan staaer den sig med Christendommens Gæde-Lære? Siger ikke denne: Hvi lide I ikke heller Uret? 1 Cor. 6. Staaer der ikke: Hævnens hører mig til, siger Herren? 5 Mos. 32. Er det ikke Jesu Ord: Velsigner dem, som eder bande? Math. 5. Og Pauli Ord: Dersom din Fiende hungreer, da giv ham Mad, dersom han tørster, da giv ham at drik. Fez thi naar du dette gjør, samler du gloende

Gls.

Gløder paa hans Hoved? Rom. 12. Herlige Bud!
 mægtige, synes mig, til at udrødde Krig af Jorden!
 Frygtelige Bud for de Jordens Mægtige, som anfals-
 de fredelige Brødre med Krig! Brugbare Bud, endog
 for den christelige Kriger midt i Krigens Tid, og som
 skulde afværge all barbarisk Gruesomhed! Men skulde
 disse Bud aldeles forbyde all Slags Krig, saa var
 Christendom en Indbydelse til alle herskesyge Volds-
 mænd, som ikke vare Christne. Skulde enhver Chris-
 telig Stat, som angribes, altid give efter, saa maatte
 christelige Landes Indbyggere blive Slaver alle. Rig-
 tig nok ere vi skabte til at leve uden Krig, til at leve,
 det gandske menneskelige Kien, som et eeneste Broder-
 skab; Men vi ere faldne Slavainger, og svare kun os
 de til vor Bestemmelse. Christendom skulde raade Bod
 derpaa, men den faaer ikke Magt over os alle, ikke os
 der de fleeste. Derfor maatte Jorderige deeles i større
 og mindre Selfaber, og ethvert bestyres ved sine Love,
 ved sin Dyrighed; Der er ingen Lov for den Ret-
 færdige, i Tim. 1. Men da saa mange ere uretfær-
 dige, da vee os, om vi savnede Lovene! Heraf opstaaer
 ikke Modsigelse i den christelige Sædelære, men ganske
 forskjellige Pligter af det samme Bud i denne Lære, alt
 efter Menneskets forskjellige borgerlige Stilling. Ex-
 empel skal opløse: Fred og Besigelse over hver den
 Mand, som heller liider Uret, end nyper Trætte; men
 Vee og Fordærvelse over hver den Dyrigheds Mand,
 som taaler, at Ustyldighed liider, som ikke strengelig
 straffer Undertenckeren; thi om Dyrighed saer Skrif-
 ten: Den bær ikke Sverdet forgiæves, Rom. 13.
 Men heraf slyder atter, at Krig endog stundom'bles
 Christendoms Pligt og Feighed mod Fienden, Grues-
 somhed mod Medborgere. Vi have, for Exempel, be-

ggnndt enastelig at spørge: Hvor kigbe vi Brød, at disse kunde æde? Nu vil maaskee Zienden hænge os Brødkurven endnu højere, ved at tilspærre os de Vene, hvorigiennem vi ellers kunde komme, for at kigbe Brødet. Ja! hvad skulle vi da? Tie og taale? lade Brødet formindskes og Hungeren vore? lade mange Tusinde af vore Medborgere ynkeligen vansmægte? Nej! dette var gruesomt, dette var uchristeligt, saalænge der endnu var Styrke i nogen Arm, og Moed i noget Bryst, saalænge der endnu var en eeneste Muelighed tilovers, for at aabne Ven til Brød; Og hungrende og af Hunger vansmægtende Borgeres Sieler skulde Alfaderen kræve af de Stridbares Haand, om de ikke strede som Mænd. Her blev altsaa Krig Kierligheds Bud; Her blev, Mangel af Modstand, Brodermord, alt efter det femte Buds sunde og sande turcherste Fortolkning: "Du skal hielpes og staae din Næste bie udi all Evs Fare?" Dette anmærket, fremsætter jeg Dagens Antiggende til Skue, uden at tabe min Text af Sigte. Jeg vil betragte:

- 1) De Vanskeligheder, vi have at bestride, og
- 2) Midlerne til at bestride dem.

1) Hvad det første angaaer, da ere der nogle Vanskeligheder, A) trykkende allerede; men B) andre og større truende. A) Hvad der fornemmelig trykker nu, er Mangel af Brød. Vort Land er, desværre! ikke nogenstunde sig selv nok; just ingen Orken, som Stædet i Terten. men sandelig heller inter Canaan. Jeg kan troe, Naturens HErre deelede til Landene, ligesom til Mennecker, forskiellige Gaver, at det eene skulde trænge til det andet, og derved Forbund stiftes mellem forskiellige Riger, at det skulde gielde for Landskaber

7

ffaber, ligesom for Menneffer: Zver, ligesom han
 haver annammet en Gave, saa tiener hverandre
 dermed, som gode Huusholdere over Guds
 mangfoldige Naade! 1 Pet. 3. Saaledes vorte
 Bændruen ogsaa for os, skient ikke i vort Land. Saa-
 ledes satte det lydlige Europa Fisk som Herre-Ket paa
 sit Bord, skient den var fanget i nordiske Bugter;
 Men Brødet, Brødet dog alligevel er det vigtigste af
 alt, og i alt Legemligt er det den første Ven: Giv os
 i Dag vort daglige Brød! O! vi handle det saa
 skideslest, saa utaknemmeligen, naar vi have det i
 Overflødigbed; ja, jeg blues ved at sige det, endog naar
 der er Mangel; Det smertes mig at sige det: Man gav
 en eller anden Betler Brød, og han var fordærvet nok,
 til at sælge det i Fink. i Hyten. O! I kiære arme be-
 skeedne Trængende! I burde, da intet Politie kan, I
 burde selv opdage saadanne virkelige Brødtyve, at de
 dog kunde brændemærkes med Skiandsel; thi fra Eder
 især, men ogsaa fra os andre, staae de Brødet, og ned-
 falde Himlens Straf over Bye og Land, at vi alle til-
 sidst omsonst maae spørge: Hvor kibe vi Brød?
 Hunger, den dræbende, er vel endnu ikke kommen; men
 Hunger, den mavre, den gustne, den langsom tærens-
 de, satte sig allerede ved mange et Bord. De ere ret
 ikke feede nu mange Maaltider i mangan Hytte; Men
 med alt dette fortiente den trængende Skare det endnu
 værre, dersom den ikke skionede paa, hvorledes Lands-
 faderen har aabnet sine Magaziner, hvorledes det bor-
 gerlige Samsund har kiøbt, deels for at sælge til taa-
 lelige Priser, deels for at uddeele som Almisse, hvor-
 ledes den offentlige Omsorg med eget Tab har bereedet
 og bereeder vederqvægende Maaltid for noale Hundrede
 hver Uge; Maaltid, endog velsmagende for os, der

ofte nyde kunstige Rætter. Jere dog ikke Børn, I Trængende! I burde dog ikke ansee Eder saa berettigede til denne Omsorg, som vore Smaae ere det til at fordrø Feden hver af sine Forældre. Det er dog Boven for hver Bøxen, som har nogenlunde Helbred: I dit Ansigtes Sved skal du æde dit Brød; Men man har indseet, at de brødvindende Bøxe bleve trange, og Brødet, som paa dem kunde vindes, kun alt for knapt; Man ynkedes over denne Skare, og saaledes arbejdede man hidindtil mod den Banskelihood, som allerede var trykendes. B) Men der trur en større, mod hvilken dette Slags menneskekierlige Bestræbelse skulde være omsonst. Vi gjorde ofte dette Spørgsmaal: Hvor kjoibe vi Brød? Men vore Handlende, og især vore raske Seemænd, vedste i Gierningen at besvare det. Ja! Skulde jeg mangle Handel og Søefart Kiemme, saa vilde jeg tie med alle de brugbare Hænder de have berøvet lidet befolkede Lande, Hænder, der ellers skulde opdrageet Gist af Vandet, eller fremavlet Grøde af Jorden, eller udgraver Metal af Biergene; Jeg vilde ikke nævne, hvor mange raske Mænd de have sendt til Havets Afgrund, og efterladt paa Stranden grædende Enker, bedrøvede Modre og faderløse Børn. Jeg skulde forbigaae, at de i det 18de Aarhundrede have afstedkommet de fleeste og blodigste Krige, og at den, hvormed vi nu trues, gielder eene og allene Handels Anliggende; Men jeg skulde dog viide at mangle Handel og Søefart elskværdige, som Ceres eller Pomona, og sette over Mahleriet dette sande Gres Ord, taaget af Ordsprogenes 3tte: En Rigbmands Skib lader komme Brødet langt fra. Ja! o Handel! dette er din velgiørendes Bestemmelse, at affkjoibe hvad vi ikke kunde forbruge, at besørge tilført, hvad vi ikke kunde undvære. I Hungers

gers Nød er Handelen et Lands Frelse. Alle Stænder
 vogte paa den, Tusinde Munde spørge den veemodig:
 Hvor kibe vi Brød? Daa nu er jeg vis paa, vo-
 re Handlende skulde kunde besvare dette Spørgsmaal,
 til manges Glæde, i det mindste besørge det ret snart
 besvaret, saa snart, at ingen forinden hos os skulde om-
 komme af Hunger. Men ach! det er skrækkelig truen-
 de: Selv de Handlende maae spørge: "Hvor kibe
 "vi Brød? Vi viide Lande, som have det, vi have Cre-
 "ditter, hvorefter at beordre det, vi ene Skibe, hvors-
 "med at hente det; Men der vrulte Orne, der judens-
 "for; vilde disse falde ned paa vor Coffardieflaades Due-
 "skof; vil Fienden tilspærre vore Udele, vil den maa-
 "ske endog angste vor egen Kæde; hvor kibe vi da,
 "ikke Brød allene, men endog alle de Fødevarer, alle
 "de Livets Fornødenheder, som daasig til Sees bringes
 "os af den vindskibelige Bonde?" Saa have vore
 Kiebsmand Grund til at spørge; Ja meere: Hører mig,
 I Handlende! I! som dog ogsaa kun leve af Handelen,
 af saa mange andre Handelens Greene! I! som bringe
 Rigdomme ind i Landet, og ved dem kunde opløse saa
 saa mangt et indenlandsk Foretagende! Nedlægger E-
 ders Haandværk, tillukker Eders Boder, sælger E-
 ders Pakhuuse, dersom den Lov skal blive gjældende,
 hvormed fremmed Magt truer, dersom I skulle heref-
 ter spørge denne Magt: Hvor skulle vi kibe? hvor
 skulle vi sælge? See! dette truer, og det er forsmæde-
 ligt. Et Folk, længe vant med fornustig Friehed: Et
 Folk, længe lykkeligt ved frie Handel, føler modbydelig
 Afstøje, naar saadanne Venker raste udenom, naar en
 Kæmpe fra Havet staaer op og spotter os, som vare vi
 vantrevne Doerge. Skulle vi raale saadanne Forhaa-
 nellser? Skulle vi rælle raalmødige Halse frem under

saa vanærende Nag? Ere vi da kun Qvinder, skabte
 til at græde og bede? Skulle vi sidde roelige, og see
 paa, at man udhungerer os? Have dog ikke ogsaa vi
 et Fødeland? have ikke ogsaa vi varmt Blod at ofre
 til Fødelands Forsvar? Eller vanslægte vi saa reent
 fra vore Fædre, der i gamle Dage vare Britter-
 nes Skræk og Frankernes Scyervindere? Jeg
 skulde meene Nej. Vel have vi indslumret læn-
 ge i Fredens duunblede Sløvd. Vel hørde man i lang
 Tid intet om Nordmandens Bedrifter; men jeg mee-
 ner endnu, det behøves kun at vække den norske Løve,
 saa turde den blive frygtelig, og især, om man vover
 sig nær til dens egen roelige Hunle, især om man for-
 mæster sig ind imellem vore Klippers Rifter. Velaa!
 Timen turde være for Haanden. Vi trues i det mindste.
 Det er høy Tid at opbyde alt hvad værges kan, at see os om

2) Alle de beste Midler til at bestride de Bankska-
 liheder, som true. Man venter vel ikke her af mig
 Underviisning om Forholds Regler i Krigs Anliggen-
 de; Jeg forstaaer mia hverken paa Batterier eller Re-
 douter, hverken paa Blokade eller Bajonetters Brug;
 Jeg taler Gud, at vi dog have Mænd, som dertil
 kunde danne andre, og Mænd, som kunde og vilde lade
 sig danne af dem. Det var mit Kald, at virke, om
 jeg kunde, paa Tænkemaaden. Jeg derfor kun til min
 Tert, til Jesu Disciple i Terten; Baade af deres Ufuld-
 kommenheder og af deres Fuldkommenheder vil jeg lære,
 og i Anledning deraf anprise disse tre altid elskværdige,
 men nu især brugbare Døder: Lydiighed, Uegennyttig-
 hed og Mod. Jeg nævner a) Lydiighed først, skient den
 forekommer sidst hos Disciplene. Kommer Menne-
 skene til at sidde, siger Jesus! Andre i Disciplenes
 Sted skulde have Hundrede Indøendinger; vi bestaa-
 mes

mes, vilde mange saag; vi byde Folket til Bords, og have intet at give; vi forhaanes, naar de skuffes; ja! vi turde blive Offere for Mandens Mishandling; Men Nej! de gjorde som Jesus befalede dem. Blind var deres Endighed, men derfor her desmeere roesværdig. Ja! Endighed mod Foresatte er altid i Staten, men især i en Tid, som denne, det første Bud, det første Middel til at trænge igennem. Alt hvad nu befales i Kongens Navn, bør adlydes, som Kongebud, fordi mellem ham og os er et svælaende Døb befæstet, fordi vor Fjende kunde være her førend Landsraderens Billie i tvivlsom Sag. Ja! fortrinnet ikke en Regiering, saa fredelig, som vores, at vi skulde, om vi kunde, forekomme dens Ønsker med frivillig Endighed, med selobuden Anstrængelse? Har noaen Første i Europa arbejdet troeligere paa Vennskab med alle krigførende Magter? Har nogen vaaget meere for Handels Friebed, for Handels Sikkerhed? Og hvo burde da ikke, hvo vilde ikke adlyde? Jeg nævner ikke engang Plikt og Sed; men var der end en frivillig Forsamling, blot af Ligemænd, de skulde, uden Endighed, savne Orden, og, uden Orden, intet udrette, eller nedbrøde den eene hvad den anden bygde. Kun Endighed frembringer dette Store: Alle som een Mand. Derfor, Borgere! derfor, Soldatere! derfor, alle Naabens Mand! iiler hver paa sin Foresattes mindste Bink, gaaer, uden at spørge hvorhen? handler, uden at spørge hvorfor? I viide eengang for alle: Eders Bey er Vrens, Eders Naaben Herreskiold, Eders Strid aabner Bey til Brød. Dernæst er b) Uegennyttighed en levende Aand i de mange Hiul, som nu i en Hast maage sættes i Bevægelse; maatte dog ikke Philippi Kenl i Texten blive vores: Brød for to Hundrede Penninge er ikke
 nof

nok, siger han. Det loeb, som disse kiere Penge laae
 ham meest om Hierte, skient Iesus ikke engang spurgte
 om dem, skient Iesu Spørgsmaal forudsætter den-
 ne Tanke: Er kun Brod nogensteds til Fals, saa maae
 der altid findes Penge til at kiøbe. Vi ville lære Wiis-
 dom af Philippis Fejl, Uegennyttighed af hans snævre
 Hiertes uberimelige Pengesorg. Ja! Brod troer jeg
 nu ikke de hos os kunde skaffe, som have Penge nok,
 hvorfor at kiøbe det. Jeg troer ikke, der er Behold-
 ning hos nogen, og den rigeste Mand kan liquesaa lidt
 som den fattige siue til disse Steene i disse Bierge:
 Vorders Brod! All Knurren herom, alle Baqvaskel-
 sens Sivest, all Vindes Stænk paa formuende Mands
 Øre, var som oftest, men nu især, og helst i dette
 Tilfælde, kun lave Sieles Producter; Men Egennyt-
 tet er dog mangfoldig, og i Tusinde Tilfælde kun for
 sig selv besørget. Alleene nu, synes mig, og i sælles
 Fare, som vores, maatte den plat ophøre. Alt maatte
 nu staae reede, for at lætte, understytte, og blive raske
 Mands Foretagender til det Heeles Sikkerhed. Den
 Borgeraad vilde nu være skian, som tilbød Fædrene-
 landet et Offer af sin Formues Fædme, eller frievilligt
 Forssud i det mindste, hvor det var anvendeligt, paa
 det intet Bærl maatte standse, som istandsfættes kunde,
 mod indbrydende Fiendes Bold; dette vilde være ære-
 fuldt, dette vilde falde hver tænkende Kiig ulige lætte-
 re, end siden at lade sig ligne til Skat, for at fylde den
 Sum, overlægen Orlogsmænd fordræde, under Trud-
 sel af Byens Brand. Eller skal der først falde en
 Bombe ned paa riig Mands Huus, for at aabne
 hans Skatkammer. Jeg vedste ret ikke heller, hvor-
 ledes de Rigeste paa anden Maade kunde biedrage til
 den almindelige Anstrængelse. De gaae dog ikke til
 Bolds, og det er dog de kiæft stridende, som anbyde
 det

det største Offer: Liv og Blod. Men, enhver tiene nu med hvad han kan, har og veed: den Kloge med Raad, den Stærke med sin Arm, den Rige med Penge, saa gaaer alting godt, saa ere de Rige og Byens Rigdomme værde at stride for, saa ere de Kiække og Uforsagte værde at underknyttas af de Rige, og de Kloge og Indsigtsfulde værde at adlydes baade af de Rige og de Kiække. Især i Farens Tid bør det os alle at sammensmelte til et Heelt, da bør disse Pauli guldne Ord vare hver Mandes Taalesprog: Ingen søge sit eget, men hver det som er en andens, 1 Cor. 10. Ja! hvor man saae Krigen i all sin edeløggende Bedersvæggelighed, hvad meener du vel, min Ven! var det affødeligste Syn? Ikke hvor de vakkre Landets Søener faldt paa Vrens Bane, ikke hvor Fæstninger bestormedes med allfens Vaaben, ikke hvor Søerherren hang slygtende Fiende i Ringgen; Du saae dog endnu ikke der Menneskets egentlige Værd, eller til hvilken Diævel i Menneske Skikkelse han kan ombannes; men opdagede du af en Hændelse, hvor Egennytten, som en Snog med Hundrede Hoveder, havde forstulket sig i Baghold, og sad kold og roelig, og suede sig riig af sine Landsmænds Blod, da skulde du si, du saae et Uhyre, opsteget fra Helvedes Ufgrund. Skulde ikke Folket have dette Bud: Den, som kan berige sig paa sine Egenes Bekostning i Krig, burde ikke skænkes Fred af sine Egne, ikke gives Qvarteer, ikke taales blandt Mennesker? Men! at meddeele hverandre sine Kræfter til eet Maal, det er, særdeles i Vaadens Grund, Broderkabs Mand; Drager Byrden med hverandre, og opfylder saa Christi Lov, siger Paulus; da bære sammentfattede Skuldre en stor Byrde, og hos de Bærende vorer baade Kraft og Mod. c) Men Mod var det 3die Middel jeg vilde anprise. En anden Discipels

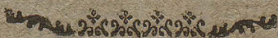
Fehl

Feyl i Terten skal advare os. Andreas har dog endelig opdager den Smule der var for Haanden af Føde, medens Philippus kun synes at have talt Broderfabers Penge; Her er, siger han, en liden Dreng med fem Bygbrød og to smaa Fiske; dette var dog et godt Ord; men hvad er det iblandt saa mange? Dette var et saagt Ord, et Ubeq:ems Ord til Jesum af en Discipel, der havde seet de Tegn han havde giort paa de Enge. Det havde klæd ham bedre, at sige: Her er vel kun fem Brød og to Fiske; men hvo veed, hvad det kan blive til mellem din Almagts velsigende Hænder? Nu til os selv, og da er det sandt: Mennesket veed ingen Ting vissere, end hvad han kan veed, maale, tælle sig til; men de Sluminger, man deraf ud- drager, vare ikke alle saa visse. Hundrede mod Tusinde i Krigs Tilfælde var ingen Rigning; men dog lod de Tusindes Sejer sig ikke saa vist beregne, som denne Sandhed: at de vare som Ti mod Een. Jeg taler ikke om Mirakler, som det i Terten; Men endnu styres dog Naturens sædvanlige Kræfter af Slaberens usynlige Haand; han giver et Vink til Hav, til Storm, til Torden og Lynild, og kuldkaster de stærkeste Planer; Selv det uskyldige, det nudig smilende Haablik kan lægge sin Embarge paa værgløse Flaade. Da Holland eengana, efter all menneskelig Beregning, skulde blevet et Kov for tvende Potentaters forenede Svemagt, blev en eeneste usædvanlig Ebbe Landets Frelse, og nu i vore Dage, da GUD vilde udtrække Straffens Riis over det samme Land, broelagde han alle Bænde med troefast Iis, og Fienden gik over Søer og Canaler, som paa tryggeste Landevej. Ja og endnu er han den samme, om hvilkken David saade i Sangen: at han gaaer paa Veyrets Vinger. Regner altsaa den
Daa-

Daare ikke mindre Fejl, som troer han har Forraad i mange War, end Andreas i Terten, som troer, at fem Bygbrod og to smaa Fiske ikke var at byde fem Tusinde Mand; saa turde dog endnu Mængden ikke altid forsikre sig om Seyer mod Faa, og Faa behøve ikke altid at tabe Brodet mod Mange. Vi viide nok, at den Fiende, som nu truer, kunde byde os overløgen Magt; men denne heele Magt er nu ikke straf der, hvorhen Fienden bestemmer den. En fuldstændig Drøgtslaade regner nu ikke ned af Kasten, og ligger ikke straf der paa Byens Giord. Alt det skeer ikke, som kunde skee, og meget kan skee, som ikke forud formodes; og saa tænker altid den Klække, han staaer ikke der og tæller sine saa Fordeele, som Gnieren sine Penge, hvilke aldrig ere ham mange nok; han staaer ikke der, som Barnet i Sløven, og skaber sig iagennem Tusmørkets Skygger flere kommende Kovere, end han kunde tætte Træer. Nej! han befaler GUD sin Siel, og maa-ler saa ingen Ting, uden sin Arm med sine Vaaben; han sø-ler sin Pligt, han vinder eller døer; Og vi, Landsmænd! skulle vi endnu vilke tilstaae noget Følkeslag paa Jorden meere Mod og iærkere Vaabens Kraft, end Nordmænds? Skulde de vi have mindre Kierlighed for Huus og Hiem, for Fødebye eller Fædreland, end nogen anden i den heele Christenhed? Nej! vi kunde overvindes, men Vanære maatte vi ikke kunde overleve. Pligt maatte vi ikke kunde soige, og vor Eed troe maatte vi blive ind i selve Døden. Og eet endnu: Bee den, som agter det ringe — En retfærdig Sag. Dette regner jeg for den halve Seyer, førend Strid er begyndt. Vel er Guds wiise Raad en mærk Tale for os. Vel tillader han stundom Voldsmand at sejre over fredelsskende Folk. Vel dover ikke jeg at kalde de Vaaben retfærdige, som i vore Dage ere de seyersaligste i Europa; Men dette er jeg altid vis paa: at god Sag giver Mand Mod, og giver ham Ret til- lige, med Friemodighed at bede GUD om Held og Lykke; og vor Sag maatte endelig være god her, om den ellers var det nogensinde i nogen Krig. Vi vilke ikke ndarme fremmede Lande, under Navn af at sætte Skik paa dem. Vi vilke ikke skrive nye Love for fremmed Handel, men kun beholde vor egen frie; Vi vilke kun afvende Vold, beskierne vor Eact, og aabne os de tilspærrede Beye, hvorigennem at kibe Brod, at disse kunde øde. Vi kunde være GUD i Himmelen og alle gode Engle

Engle bekjendte, at vi gribe til Vaaben; og udøse vi Blod, maae det komme over den eller dem, som ikke vilde lade hver beholde sit ubeskåret. Derfor, Landsmand! tag dit Sverd i troefast Haand, du skal ikke bruge det til Mord, ikke til Riddings Værk, men til at hielpe i Nød, til at bøde mod Skændsel, til at overhugge fremmed Lænke, til at skaffe Hungerende Brød, og saa befale vi GUD i JESU Navn vor Sag, og bede GUD om Kraft og Sejer, og lade saa komme hvad komme vil. Vore Qvinders og Børns Taarer skulde kun øge os til Tapperhed. Det er for disse dyre Pant vi skulle stride, det er disse Svage vi skulle beskyrme. Det er for en Regjering, vi skulle gaae i Kamp, som elsker Fred, og for et Fodeland, som endnu aander den sande Frihed. Vi ville derfor, om det skulde gielde, maatte os indbyrdes med Jonathans Ord til hans Vaabendrager, 1 Sam. 14: Maaskee HERren udretter noget for os; thi hos HERren er ingen Forhindring at frelse ved Mange eller ved Faa; Dog, Fienden er endnu ikke her, og han har endnu ikke opstillet den blodige Banner imod os. GUD kan endnu velsigne vor Regjerings Anstrængelser, for at afvende Freds Brud; og vee os, om vi skulle elske eller ønske Krig! Men! da fortiente vi den, som en Plage; tvært imod anraade vi dig, forbarmende GUD og Fader! giv os Freden, giv os Brødet, og straf os ikke, som vi fortiente! Vær selv den beske Bognborg om vor Bye og Land, om Kongen og hans Huus, om Folket og hver Mands Huus; og er det din Bille, da lad os, i Steden for at stride, endnu knyttede Broderskabs Baand med det Naboefolk, som vi havde saa stor Lyft til at elske og ære! HERre Zebaoth! sig til Sverdet i alle Lande: Det er nok! Millioner bede dig om Fred; hør deres og vor Bøn for din Barmhertigheds Skyld, at ogsaa vi endnu maatte gaae voelige ind hver under sit Tag, og syng dig denne Lovsang:

Har Nød og Skælf sig til min Hytte nærmet,
Jeg dig har søgt, og Du har mig beskyrmet;
Ey nogen Nød, var den end voermaade,
Har skint din Naade. Amen.

35005